Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 189. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ЖОВТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 3, 1984 No. 189. VOL. XC.

Окружний Комітет УНС у Рочестері відзначить 90-річчя УНС

Д-р І. Флис

Рочестер, Н. Й. — Місцевий Окружний Комітет Відділів УНС під головуванням Володимира Гавриляка, який заразом є головним радним УНС, влаштовує в суботу, 6-го жовтня, ц.р., о год. 6-ій вечора ювілейний концерт і бенкет з нагоди 90-річчя УНСоюзу. Обидві імпрези відбудуться в авдиторії школи св. Йосафата при Стентон Лейн.

У програмі передбачені коктейл, офіційна програма з промовами — головним промовцем буде д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС, мистецька програма і о год. 9-ій вечора бенкет.

Окружний Комітет запрошує до численної участи всіх громадян, щоб разом з ними гідно та величаво відзначити 90-річчя Українського Народного Союзу, цієї найстаршої і найбільш заслуженої української братської організації в ЗСА.

Федеральні службовці можуть жертвувати на ЗУАДК

Філядельфія (О.Т.). — Саме тепер починається на місцях праці федеральних службовців кампанія за деклярування грошових пожертв на доброчинні організації.

ЗУАДК пригадує, що Апеляційний суд дистрикту Колюмбія 17-го лютого ц.р. поставив вимогу до Бюра керівництва персоналу (ОРМ), щоб він допустив до Об'єднаної федеральної кампанії (CFC), всі доброчинні організації, які на основі статті 26 U.S. C. 501 (C) 3 Внутрішньої податкової служби (IRS) кваліфіковані до цієї акції.

Це значить, що, згідно з рішенням Апеляційного суду, федеральні службовці у місцях своєї праці в ЗСА і за кордоном можуть вписувати на листках пожертв будь-яку харитативну організацію, що відповідає вимогам закону.

ЗУАДК є одною з таких кваліфікованих організацій і тому федеральні службовці українського роду повинні на листках вписувати цю добродійну установу. З цього скористають потребуючі українці у ЗСА, й у широкому світі, а ЗУАДК стане відомим серед не-українців. Пожертви на ЗУАД є звільнені від податку.

Реєстраційні листки містять тільки деяку кількість доброчинних установ, але нижче є вільне місце на нові організації, де слід вписати назву й адресу ЗУАДК: United Ukrainian American Relief Committee, 1319 West Lindley Ave., Philadelphia, Pa., 19141.

ГУССЕЙН ОБОРОНЯЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ ЩОДО ЄГИПТУ

Амман, Йорданія. — Король Гуссейн у понеділок, 1-го жовтня, виступив на захист свого рішення повністю відновити дипломатичні зв'язки з Єгиптом та закликав Сирію, Лівію та інших критиків його заходів у справі скликання конференції на вершинах для обговорення цього й інших питань, що роз'єднують арабів, взяти участь у цій конференції. Сирія, до речі, в той же день відкинула цей заклик.

Король Гуссейн заповів, що інші арабські народи неминуче відновлять повні дипломатичні зв'язки з Єгиптом.

В інтерв'ю, яке відбувалося у палаці Навда, Гуссейн сказав, що не власне Лівія і Сирія, а не Йордан, порушували повторно рішення арабської конференції своєю підтримкою і допомогою Іранові у війні з Іраком, як порушували й інші домовлення та поборювали Ясіра Арафата, якого йорданський король назвав „законним представником Палестинської Визвольної Організації". Крім того, Лівія і Сирія робили все можливе, щоб не допустити до скликання арабської конференції на вершинах.

Гуссейн повідомив більшість арабських провідників про своє рішення ще перед тим, як оголосив його офіційно минулого вівтірка, 25-го вересня ц.р. Відмовившись відповідати на питання, якою була реакція згаданих провідників, він сказав, проте, що він добре поінформований і має повне уявлення про становище арабських провідників щодо цього питання, і що він уже довший час плянував відновити дипломатичні зв'язки з Єгиптом.

Ця заява короля Йорданії, перша з часу, коли він повідомив про відновлення зв'язків з Єгиптом, була несподіванкою щодо часу, в якому її зроблено, як для багатьох арабів, так і для західних дипломатів та єгиптян.

ОСКАРЖУЮТЬ СЕКРЕТАРЯ ПРАЦІ Р. ДОНОВАНА

Р. Донован

Ню Йорк. — Тут в понеділок, 1-го жовтня, районний прокуратор Бронксу, Маріо Мерола оскаржив перед лавою присяжних секретаря праці Реймонда Донована за шахрайства у 137-ох випадках кілька років тому, коли ним очолювана будівельна фірма виконувала деякі роботи в нюйоркському метро.

Це вже друге оскарження Донована від часу його номінації президентом Рональдом Регеном на становище секретаря праці. Ті оскарження під час переслухувань Донована в Сенаті ЗСА, — які, до речі, затвердив його на згаданий пост, — виявились правдивими. Це також підтвердив тоді Конгресом назначений спеціяльний прокуратор.

Довідавшись про нове оскарження, Р. Донован попросив президента Регена дати йому безплатну відпустку на час зізнань перед лавою присяжних, на що Президент погодився.

Перед найменуванням його на секретаря праці Р. Донован очолював будівельне підприємство Скіявоне Констракшен Компані в Сікокусі, Н.Дж., і це підприємство виконало ряд праць у нюйоркському метро під контрактом з міською управою Ню Йорку. Нове оскарження обвинувачує Донована і його фірму у шахрайстві, фальшуванні документів і неточностях в бухгалтерії.

Донован назвав ці оскарження фальшивими, а беручи до уваги виборчий час, — політичним маневром демократів проти президента Регена. Прокуратор Мерола є демократом.

Українець отримав патент на модерний спалювач

Сиракюзи, Н. Й. — В дні 12-го червня 1984 року Державне бюро патентів у Вашінгтоні надало патент для спалювача (інсінерейтор) і сепаратора випарів Левові Сосновському, відомому з його невтомної праці і віддання цій справі.

Винахід Л. Сосновського відноситься до спалювача і сепаратора випарів для спалювання різного роду матеріялів — сміття, старих гумових опон тощо при високій температурі при рівночасному усуненні таких газів як SO_2, NO_2, особливо для унинення занечищення повітря газами, що виходять із спалювача. Новий винахід також елімінує на 98 відсотків всі кислоти та елементи у спалених відпадках, що мають такі елементи, як азот, хльор чи сірку.

Л. Сосновський працював над цим винаходом від 1981 року. Він теж подав цей патент на прийняття в Канаді.

Л. Сосновський студіював інженерію і архітектуру. Він одружився з Марією Дачук з Вінніпегу в 1961 (померла в квітні 1984 року) і переїхав в 1961 з Торонто до Сиракюзів, Н. Й. Л. Сосновський є активним в українській католицькій церкві свв. Петра і Павла в Сиракюзах, в клюбі „Січ" в Обирн, в Українському Домі в Сиракюзах, він був одним з основників радіо ім. Шептицького „Лицарі Колюмба" в Торонто, а від 1961 року він є активним членом Республіканської партії та багатьох українських і американських організацій.

Л. Сосновський є президентом власної компанії Одесса Дізайн Ассошіейтс, Інк., яка плянує продукцію спалювачів і сепараторів випарів.

Передано книжки університетській бібліотеці

Монтреаль (УОПС-УІБ). — Тут у великій залі Мистецького Центру відбулася 23 вересня 1984 року врочиста інсталяція нового президента Університету Конкордія д-ра Патрика Кенніфа.

На запрошення ректорату в церемонії інсталяції взяв участь проф. Ярослав Рудницький як голова Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук (УММАН). З цієї нагоди він передав бібліотеці університету деякі новіші праці з українознавства, зокрема бібліотеці П. Ваньє на кемпусі І. Лойола, в якій існує спеціяльна колекція україніки його імені.

Появився друком реґіональний збірник „Яворівська Земля"

Ню Йорк (Б.В.). — Після 20-річної кропіткої праці Реґіональний комітет „Яворівщина" має шану зарепрезентувати своєму землякту й читацькій громаді обласний історико-мемуарний збірник п.н. „Яворівська Земля", який саме вийшов друком під фірмою Наукового Товариства ім. Шевченка в серії „Український Архів" т. XXXVII. Збірник присвячений свідомій і патріотичній частині північнозахідних українських земель — Яворівщині, Краковеччині, Немирівщині і Янівщині.

Збірник зредаґували д-р Василь і Володимир Барагура при видатній співпраці членів редакційної колеґії — Зиновія Кохановського й подружжя Марії та Мирона Масюків. Збірник має 842 сторінки й понад 150 фотографій, які ілюструють і візуально доповняють текст, при тому їх можна вважати документацією матеріялів. Вміщено теж дві мапи яворівського повіту й ситуаційний плян Яворова. Збірник оправлений у брунатне з теракотовою відтінною полотно з золотом тисненим наголовком, робить естетичне враження.

У збірнику вміщено писання коло 60 авторів, деякі матеріяли опрацьовані редакцією. Позицій-наголовків — 105. На чоловій сторінці вміщений герб міста Яворова „Лодія" — золотий човен на червоному тлі з золотою обвідкою. Крім короткого вступу й висловів вдячности ініціяторам, ентузіястам і подвижникам збірника, св.п. інж. Степанові Кульчицькому й інж. Іванові Харамбурі, збірник складається з таких розділів: Історія, топографія й топонімія Яворова, Краківця, Немирова й Янова; Перша світова війна, Визвольні Змагання, Друга світова війна; Шкільництво, освіта, виховання, культура, мистецтво, молодь, жіноцтво; Економічно-фінансові установи, кооперація, приватні підприємства; Етнографія, фольклор, побут; Видатні постаті Яворова й Яворівщини; Життєпис й списки активних яворівців і не-яворівців, діяльних у Яворівщині; Загальні описи й спогади про Яворів літературного характеру; Перший і другий з'їзди яворівців; Англійське резюме; Показник імен і місцевостей; Список пожертводавців.

Збірник не претендує на науковість чи джерельність, бо в еміґраційних умовах немає доступу до архівів, актів, протоколів, денників, списків, кореспонденції, каталогів тощо. Все таки кількість матеріялів у збірнику, зокрема історія Яворова, історія яворівського шкільництва й рідно-шкільних організацій, „Просвіти", студія про Митрополита Андрея Шептицького, це матеріяли, написані ще в довоєнному часі авторами, які мали змогу користування джерельною документацією, або авторами, які опрацювали свої теми на підставі похідної документації — наукової літератури предмету. Решта матеріялів мають історико-або літературно-спогадальний характер. Тому що людська пам'ять недосконала й зрадлива, в спогадах різні автори часто всяко представляли ці самі факти, події, випадки. Редакція намагалася звірювати ці суперечності, а інколи подавала різні варіянти. Все таки в основному фактаж залишився і при кращих умовах може вдатися майбутнім дослідникам встановити дійсний стан контроверсійної справи, чи проблеми.

Частину опрацьованого матеріялу прийшлося залишити неопублікованою з уваги на брак місця, яке треба було обмежити до матеріяльних спроможностей видавців.

Редакція свідома недоліків збірника в оцінці вартості матеріялів і в їх обробці, в мовних огріхах, типографічних і коректорських недоглядах, і за це просить вибачення у вимогливих читачів, але несприятливі видавничі умови не дозволили досягти на висоті завдання.

Ціна збірника — 30 дол. з поштовою оплатою. Замовляти: Roman Bryttan, 78 Clinton Pl., Bronx, N.Y. 10453 або: Myron Masiuk, 1524 W. Duncannon Ave., Philadelphia, Pa. 19141.

В Італії арештовують злочинців мафії

Рим. — Одна з найбільших в історії Італії дій, переведена поліцією в кінці тижня проти мафії в цій країні, закінчилася арештом приблизно 12-ох важаків організованого злочинного світу.

Арешти почалися відразу після того, як провідники мафії прозрадили таємний організаційний кодекс своєї організації і дали поліції докладні інформації про понад 100 злочинців. По всій країні видано 366 наказів про арешти; прийнаймні 58 людей було заарештовано у неділю, 30-го вересня; коло 200 наказів про арешт торкалися людей, що уже знаходяться у в'язницях. Крайова телевізійна мережа назвала цю операцію безпрецедентною і „найбільш антимафійською операцією від часів Другої світової війни".

Арешти почалися в наслідок признань провідника організованого злочинного світу Томмасо Буссеттау, якого Бразилія видала Італії в липні ц.р. і якого обвинувачують у вбивстві та наркоманії. Його вважає поліція провідним оператором контрабанди наркотиків з Сицилії до ЗСА. Офіційні чинники заявили 30-го вересня, що його свідчення приведуть до арештів в Америці, а зокрема в стейтах Ню Йорк і Ню Джерзі. Признання Т. Буссетти вважаються особливо вагомими, ще й тому, що такого роду признання — це дуже рідка подія серед мафії, а особливо серед її провідників. Цей випадок можна порівняти з подібним, що стався на початку 1960-их років із Джозефом Валачі, фігурою із злочинного американського світу.

Крім того, інформації, які дав італійській поліції Буссетта, охоплюють цілу структуру міжнародного злочинного світу — Сицилії, Неаполю і ЗСА, як також міжнародні зв'язки поміж організаціями злочинного світу в різних країнах. Вони становлять 3,000 сторінок і покривають період діяльности мафії на протязі 15-ох років. Причини його свідчень невідомі, проте, італійська поліція припускає, що зробив він це, щоб відплатитися іншим провідникам мафії за вбивства ними членів його родини. Поліція вважає, що добитися признання від цього злочинця вдалося у великій мірі завдяки слідчому судді Джіованні Фальконе.

Поміж арештованими був також колишній мейор Палермо, член італійської партії християнських демократів. Зв'язок поміж сицилійською мафією і партією християнських демократів, що доміє в італійській політиці уже чотири декади, був великим ударом для цієї партії, генеральний секретар якої зробив 30-го вересня офіційну заяву, в якій висловив признання поліції за розкриття ряду злочинств мафії.

Відбудеться виставка трьох ровесниць

Філядельфія (А.М.). — 43-ій Відділ СУА ім. Олени Пчілки у Філядельфії влаштовує мистецьку виставку трьох ровесниць, колишніх мешканок Філядельфії: Христини Зелінської, яка повернулася зі Швайцарії, Роксоляни Лучаковської—Армстронг з Вашінгтону і Мотрі Яцкевич—Головінської з Провіденс, Ровд Айленд.

Виставка картин трьох ровесниць відбудеться в суботу, 6-го і неділю, 7-го жовтня, в червоній залі Українського Освітньо-Культурного Центру. На відкриття, яке відбудеться в суботу, 6-го жовтня, о год. 1-ій по полудні, прибудуть названі три мисткині. Виставка буде відкрита в суботу, до год. 6-ої вечора, а в неділю від 10-ої рано до 5-ої по полудні. Союзянки гостититимуть перекускою.

Відділ УАКРади в Баффало влаштовує доповіді

Баффало, Н. Й. — Місцевий Відділ Української Американської Координаційної Ради у Баффало розпочинає осінній сезон серією доповідей на актуальні теми.

Плянування є рівнож зустрічі гостей-доповідачів з присутніми для свобідної виміни думок та поглядів.

Перша того роду імпреза відбудеться в неділю, 21-го жовтня у православній залі при Комо Парк булевард з доповіддю Осипа Зінкевича на тему „Олімпійські Ігрища і питання української зовнішньої діяльности".

Посвятили наріжний камінь Мавзолею у Вашінґтоні

Посвячення наріжного камени Українського Національного Пам'ятника-Мавзолею.

Вашінгтон. — У суботу, 15-го вересня, багато українців з різних міст східного побережжя ЗСА взяли участь в урочистостях вшанування пам'яті тих, які загинули під гнітом поневолювача. Урочистості також включали посвячення наріжного камени Українського Національного Пам'ятника-Мавзолею, який будується тут на Українському Національному Цвинтарі-Пам'ятнику, при 4111 Пенсильванія авеню, Південний Схід.

Всі події цього дня відбулись під егідою інституту „Українська Спадщина" за відомом Всегромадського Крайового Комітету проти російщення України в 20-річчя відкриття пам'ятника Шевченкові.

Всі, що приїхали до Вашінгтону, щоб взяти участь у демонстрації в неділю й бажали побачити важливіші історичні місця столиці зібралися біля крайового католицького собору Непорочного Зачаття, де вже чекали автобуси, щоб повезти їх на оглядини міста. Марта Перейма, Аристида Старух та Вікторія Варварів розповідали під час турне про українські та американські історичні місця.

Автобуси переїхали біля українського католицького крайового собору Пресвятої Родини та української католицької семінарії Св. Йосафата і попрямували до Індепенденс аве., де знаходиться Смітсонівський інститут, багато музеїв та урядових будинків. Переїжджаючи біля величного Капітолю, автобуси завезли відвідувачів на Український Національний Цвинтар - Пам'ятник, де отці Стефан Шавель і Йосиф Денищук, співпарохи українського католицького крайового собору Пресвятої Родини і о. Тарас Лончина, парох української католицької церкви Святої Тройці в Сілвер Спрінг, Мд., посвятили наріжний камінь Українського Національного Пам'ятника-Мавзолею і відправили Панахиду за всіх, що віддали своє життя за волю України.

Отець Й. Денищук, який був представником Митрополита Стефана, передав благословення Владики та прочитав лист, в якому митрополит складає гратуляції родині Андреадіс за їхній вклад праці в побудову Мавзолею. Були прочитані також привіти від Владик Роберта Москаля та Василя Лостена.

Після урочистих відправ було подано перекуску, під час якої присутні мали змогу поговорити зі старими друзями, запізнати нових та одержати всі інформації про Український Цвинтар та Мавзолей, який саме будується.

О шостій годині о. Шавель та о. Денищук відслужили Святу Літургію для тих, які мали намір взяти участь у демонстрації й не могли вислухати недільної Служби Божої.

У СВІТІ

АГЕНТИ ІРЛЯНДСЬКОЇ служби безпеки повідомляють з Дубліну, що завдяки дворічному таємному розслідуванню і з допомогою американських агенцій ФБІ та Сі-Ай-Ей вдалося затримати пароплав, який займався перевозом зброї. Американський сателіт було вжито для того, щоб прослідкувати маршрут судна, зареєстрованого у Канаді, що відпливло в порту східного побережжя ЗСА і взяло напрямок до ірляндського порту, де транспорт зброї був перенесений на судно „Маріта Енн". Це був великий запас зброї, призначений, правдоподібно для Ірляндської Республіканської Армії (IRA). У Вашінгтоні речник ФБІ заявив, що йому нічого не відомо про участь Федерального Бюра Інвестигацій в цій справі.

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ У Москві здивовані і зацікавлені новим для Совєтського Союзу явищем — менш-більш регулярними пресовими конференціями міністерства закордонної політики, які скликаються на зразок західніх „брифінґс" та які навіть так названо. Несподівано, за короткий час, західні кореспонденти дістають повідомлення, що відбудеться в малій залі Пресового центру у Москві „брифінг". Провадить ці пресконференції, перша з яких відбулася в червні ц.р., шеф „брифінґс" 48-річний елеґантно вбраний Владімір Б. Ломейко, перший заступник шефа пресового департаменту міністерства закордонних справ, колишній дипломат і журналіст, який говорить по-німецьки та по-норвезьки, а також володіє англійською мовою, яку він самоучкою вивчив. Ці „брифінґс" почалися з купкою західних журналістів, а тепер на них присутні приблизно 80 журналістів з цілого світу. Хоч він і заохочує журналістів до питань, проте на два питання ніколи не відповідає ще — який стан здоров'я Константина Черненка і що сталося з Андреєм Сахаровим. Звичайно, він відповідає і на питання, які виходять поза рамки офіційно призначених тем на „брифінґ". На кожному з них після короткої офіційної заяви, В. Ломейко каже: „Я готовий відповісти на будь-які серйозні питання на базі спільної пошани, рівности й в слушний час".

В АМЕРИЦІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА невдачі в розмовах президента Рональда Регена з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком, американські офіційні кола є переконані, що прелімінарні переговори між Москвою й Вашінгтоном в справі контролі атомової зброї почнуться за кілька тижнів. Одначе, ці самі джерела заявили, що основні розмови не почнуться скорше як на початку 1985 року.

ВУГЛЕКОПИ В ЧАРЛСТОНІ, Вест Вірджінія, продовжують важливі переговори в цілі відвернення загрозливого страйку тисячів вуглекопів. Хоч більшість вугільних копалень рішила прийняти пропозиції посередників, три найбільші компанії дальше ведуть переговори з робітничими спілками, які досі не прийняли компромісових пропозицій посередників.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ в Орляндо, Фльорида, Кендал Шарп, відмовив надання американського громадянства сімом іміґрантам тому, що їх знання англійської мови було незадовільне. Він заявив, що він не вірить в закон, який звільняє чужинців від знання англійської мови. Деякі з тих іміґрантів живуть в Америці понад 20 років і, на думку згаданого судді, вони повинні знати розговірну англійську мову.

АГЕНТИ ДЕПАРТАМЕНТУ торгівлі в Лос Анджелесі арештували громадянина Західньої Німеччини, М. Ганса Людвіґа, перед його відлетом до Европи, бо він віз складні електронічні інструменти, які можуть бути застосовані до мілітарної техніки. На вивіз таких інструментів потрібно спеціяльного дозволу Департаменту торгівлі.

ПОНАД 1,000 ЗАПРОШЕНИХ гостей і достойників взяло участь в інсталяціях о. Джозефа О'Гер, уродженця Бронксу, на президента Фордгамського університету, відомої католицької школи. Отець О'Гер є 31-им з черги президентом Фордгамського університету.

Д-Р ДЖІН КИРКПАТРИК, амбасадор ЗСА в Об'єднаних Націях, промовляючи до групи парохіян в американській церкві в Ню Йорку, заявила, що Об'єднані Нації є віддані справам „спасення грядущих поколінь від війни та піддержання віри в основні права людини". Запитана про відвідини А. Громика, д-р Киркпатрик відповіла: „Ми, як і Громико, поділяємо віддання мирові наших країн і культур".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Тайна популярности Реґена

У впливовому поважному тижневому журналі „Тайм" (чотири і півмільйона накладу) з дати 24-го вересня ц.р. маємо обширний розгляд теперішньої не тільки виборчої кампанії, але всього духового стану в Америці. Із тамошньої обширної статті, чи пак кількох статтей, писаних найкращими аналітиками — фахівцями, можна дійти до есенціонального висновку, що буде відповіддю на запит: чому Роналд Реґен має таку перевагу в американській прилюдній опінії над своїм виборчим суперником Волтером Мондейлом, що аґентство „Ассошіейтед Прес" признала демократичну кандидатові Мондейлові перевагу тільки в одному Дистрикті Колюмбії. Читаємо там: після програ В'єтнамської війни, після страшного удару для американської національної гордости за Джіммі Картера, коли-то аятолла Хомейні близько два роки в'язнив, як „закладників" увесь американський дипломатичний корпус в Теграні, після того, як настала в Америці важка економічна криза, прийшло й загальне моральне заламання. Прийшла психоза страху перед „новим В'єтнамом", прийшла зневіра до себе самих і прийшла свідомість, що Америці грозить деґрадація, як імперії другого ступеня. Роналд Реґен у своїй виборчій кампанії апелює до американського патріотизму. Реґен говорить про потребу бути оптимістами, про потребу віри в американську великодержавницьку майбутність, про американський обов'язок боронити свободу і права людини і народів у всьому світі, він запевняє громадян ЗСА і зовнішній світ, що тепер Америка сильніша, як була і що має перед собою світлу майбутність. І це громадянам подобається, це промовляє їм до переконання. І тому й по всій Америці повіяло іншим духом, зріс патріотизм, люди набрали довір'я до нинішнього і завтрішнього дня.

А Волтер Мондейл говорить про рятування дефіциту новими податками і страшить їх, що дальше урядування Реґена грозить новою війною. І Джералдін Ферраро, заплутана у дискусійні фінансові справи свого чоловіка, закидає теж Реґенові, що коли його перевиберуть, то настане більша небезпека, що її син буде примушений піти на війну. І це людям не подобається. Психологічно це цілком зрозуміло.

Коли лідер демократичної більшости в Палаті Репрезентантів Томас О'Ніл порадив Мондейлові „скинути рукавички" у своїй виборчій кампанії, той так зрозумів це, що повів кампанію проти Роналда Реґена, не цураючись найгіршої демагогії. Бо як назвати такий вислів Мондейла, як той, що ніби „Реґен уявляє собі, що Господь є республіканцем". Де в такому вислові є переконливий доказ, що його автор це державний муж, достойний стати лідером найбільшої у вільному світі великодержави? Така демагофія мусить вдарити бумеранґом по тих, що її ширять і їй потурають. Тому не дивниця, що коли Волтер Мондейл полетів до Південної Каліфорнії, де Реґен вісім років був губернатором, і там почав говорити про свої пляни зрівноваження державного бюджету та припинення перегонів у зброєнні, то маса молодих слухачів не хотіла слухати його, закричала його і примусила замовкнути. Як звітували нюйоркські газети — демократичний кандидат на президента почервонів і сердитий покинув залю.

Телевізійний коментатор на станції Сі-Бі-Ес зробив цікаву заввагу: єдиний, мовляв, шанс Волтера Мондейла виграти вибори — це якась така помилка Роналда Реґена, яка в останніх тижнях-днях перед 6-тим листопада заріже його в очах виборців. Покищо трудно повірити, щоб Роналд Реґен не пильнувався і щоб найпалкіший речник його виборчої кампанії, віцепрезидент Джордж Буш, колишній директор розвідчої централі і колишній амбасадор в Пекіні та в Лондоні виявився у публічній дебаті з Джералдін Ферраро гіршим і меншевартим. Не Роналд Реґен, а Волтер Мондейл робить помилку за помилкою. Бо його останньою помилкою було прийняти пораду його партійного проводу, що подбав про його зустріч з Андреєм Ґромиком ще перед зустріччю Ґромика з Реґеном. Запитаний про це Президент відповів, що це „не є для нього ніякою проблемою", а Державний департамент також зіґнорував цей „успіх" Мондейла, що Ґромико говоритиме з ним на день раніше, як із президентом Реґеном. Але в широких колах американського суспільства зрозуміли цей „успіх" як нетакт, як дозвіл совєтському міністрові, щоб той втручався у внутрішні справи Америки і демонстрував свою прихильність противникові Реґена. Теперішні вибори нецікаві, але й сумні такими моментами, яких не повинно бути.

Володимир Душник

СИРІЯ — МІЛІТАРНИЙ ПЛЯЦДАРМ МОСКВИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Мирний і полюбовний підхід президента Реґена до цілого ряду проблем, які, як терня, дратують американсько-совєтські відносини, є далекий від дійсности. У своїй промові перед Об'єднаними націями в понеділок, 24-го вересня 1984 року, він згадав не тільки про Ливан, але також про Сирію.

Одначе, за останні два роки Москва зробила із Сирії „до зубів" озброєного сателіта, що дослівно змінило баланс сил на Близькому Сході. До таких висновків дійшов панель експертів, які доповідали про Близький Схід недавно в Ню Йорку. Між ними були ген. Джордж Кіґан, мол., колишній голова розвідки американського летунства; проф. Леон Ґуре, совєтський спеціяліст при університеті в Маямі; д-р Джозеф Чурба і Вілліям Маззокко, голова і містоголова Центру для міжнародної безпеки (Вашінґтон).

Вони ствердили, що для Москви Близький Схід є „нагодою" знищити вільний світ від енерґетики і сирівців і розлучити ЗСА із союзниками на Близькому Сході".

Генерал Кіґан твердив, що совєтське масове озброєння Сирії після того, як Сирія була переможена під час ізраїльської інвазії Ливану 1982 року, становить „поразку" для Ізраїля, для вільного світу, для ЗСА і навіть, на його думку — для арабських інтересів.

Інсталяція совєтських ракет типу САМ-5 є безпосередньою загрозою для американських збройних сил на Середземному морі.

Професор Ґуре впевняв, що присутність совєтських дорадників при уряді сирійського президента Гафеза Ассада є багатомовною. Це означає, казав промовець, що всяке замирення в Сирії є не тільки в Дамаску, але також в Москві".

В додатку ряд інших подій, які мали місце в останніх тижнях, не ворожать нічого доброго для американської політики на Близькому Сході: це і відновлення дипломатичних відносин між Єгиптом і СССР; це і намір йорданського короля Гуссейна купувати зброю від совєтів; це і підписання урядом Кувейту з совєтським урядом контракту про масовий закуп зброї: це вкінці, Марокко, досі найбільш прихильна країна до Америки в північній Африці, що підписала „угоду про злуку" з радикальною Лівією полковника Каддафі.

Всі ці події, на думку згаданого панелю, є прямою загрозою для життєвих американських інтересів, і тому кожний з панелістів закликав американський Уряд до „створення нової політики" на Близькому Сході. Панелісти були однозгодні в тому, що своєю субверсією Сирії Москва паралізує світову економіку. Совєти також підписують ряд договорів відносно закупу нафти, що є особливою небезпекою для Заходу. Совєти переконані, що, якщо вони матимуть монополь на близькосхідню нафту, то Москва матиме перший голос у світовій економіці.

Такі висновки подав згаданий панель експертів, що їх (висновки) напевно передадуть відповідним урядовим чинникам для вивчення і евентуального застосування у практичній американській політиці.

Д-р Рой Ґюнтер

„Музичний поклін українській культурі"

(Д-р Ґюнтер — це професор-адьюнкт музики і голова музичного факультету в Джордж Вашінґтон університеті у Вашінґтоні. Він — спеціяліст російської музики і музичної теорії, автор багатьох статей, есеїв і книжок на ці теми. Він також — музичний критик столичної газети „Вашінґтон Пост" і як музикант-тромбоніст бере часту участь у концертах вашінґтонських оркестр і ансамблів. Він також — органіст і хормайстер відомої лютеранської церкви Воскресення в Арлінґтоні, Вірджінія.)

Концертова заля Культурно-мистецького Центру ім. Джана Кеннеді у Вашінґтоні палала кольоритними народними костюмами в неділю, 16-го вересня, коли крайовий Громадський Комітет проти русифікації України влаштував концерт на пошану українській культурі. Серед виконавців були українські оперні зірки Рената Бабак і Андрій Добрянський і уславлений український хор з Ню Йорку „Думка". Інструментальний акомпаньямент суцільної во-

(Закінчення на ст. 4)

Іван Боднарук

ПОЕЗІЯ ТВОРЧОГО ДИНАМІЗМУ

Канадські українці внесли вже великий і цінний вклад в історію розвитку країни свого поселення і дійшли вже до високих осягів у духовій і матеріяльній культурі, збагачуючи водночас країну свого поселення. А оце минулого року (1983) вийшла в Едмонтоні нова збірка, вже дев'ята, поезій відомого й заслуженого професора Яра Славутича п.н. „Живі смолоскипи". Книжка надрукована на доброму папері, видана „Славутою" і має 127 сторінок. Вступне слово до неї написав проф. Володимир Жила п.н. „Поезія визвольної боротьби". Надруковано 1,000 примірників книжка видана чепурно й дбайливо з двома ілюстраціями Алли Горської із знищеного вітражу в київському університеті. На червоній обкладинці витиснений золотом герб автора у виконанні М. Дмитренка.

Збірка починається віршем „Муза до мене прийшла на світанні", в якому Славутич сказав, як народилося його поетичне слово. Опісля йдуть три цикли віршів і два додатки. Прикінці подано список книжок Славутича з літературознавства й мовознавства та літературу про його творчість. Цикл І охоплює 34 вірші, цикл II — 16, цикл III — 19, а додатки — 8 і 16. Отже, разом у збірці „Живі смолоскипи" маємо 93 вірші. Написані вони у відступах різних років; при кожному подано рік його створення, при деяких теж місцевість, де твір народився.

Ще у збірці з 1972 року „Мудрощі мандрів" помістив Славутич твір „Живі смолоскипи", який і дав назву дев'ятій збірці поезій. Живими смолоскипами називає поет усіх наших правозахисників, себто дисидентів. Це живі смолоскипи нашого народу, які рятують честь України й боряться проти нищення Москвою українців. До них належить Валентин Мороз, що став зразком мужности і принциповости, героїчна постать Бориса Терелі, Чорновіл, Караванський, І. Кандиба, Алла Горська, Світличний, Масютко, Осадчий, Стус, І. Сеник, Шухевич, Григоренко, Сверстюк та багато інших, а в додатках до книжки він написав також про Бульбу-Боровця, Оксану Керч, жінок з Кінґіри, невтомного Онацького, що складав для українців італійський словник у Римі. Славутич бунтується проти неволі, в якій перебуває його батьківщина, і змальовує ряди борців, що змагалися за волю України. Поет уважає своїм святим обов'язком інформувати чужинців про горе й боротьбу нашого народу. Виконувати це величне післанництво серед чужих народів допомагає Славутичеві, поетові й ученому, його любов до України й жагуча туга за рідною землею, що проявляється сливе в усіх творах Славутича. Він вірить у призначення України, вірить у Творця всесвіту. Його поезія надхжена щирим патріотизмом та сповнена глибокої віри в перемогу України й нашої правди. Через героїзм доходить поет до месіянізму України, бо Україна стоїть сьогодні в авангарді боротьби поневолених народів проти московського большевизму. Майже всі поезії Славутича пронизані глибокою вірою в силу й витривалість українського народу, яким поет гордиться. Славутич уважав своїм обов'язком дати свій особистий вклад до спротиву кремлівському окупантові. У вступному вірші до дев'ятої збірки своїх поезій сказав він, що його спонукало писати про „живі смолоскипи". Ось як кінчається той вірш:

—

Де ж твоя участь,
Гучний правдоносче?
Що в цьому світі
Для тебе дорожче —
Звага свободи,
Чи леза відчай?
Чуєш? На битву!

На початку і на закінчення дев'ятої збірки міг Славутич помістити „Пролог" і „Епілог" із своєї книжки „Розстріляна муза", бо всі письменники й поети, про яких він тут говорив, були теж живими смолоскипами" українського народу в його поході до волі.

У першому, написаному терцинами, він каже:

Я вас виводжу
З забуття і полону
Облуд ворожих.
Заслані співці,
Нехай долине
В темряву бездонну
До вас мій голос.
Я воскрешаю вас,
Ясних, безвинних,
Що в тюрмах честь
Уміли берегти.

А в „Епілозі читаємо:

Рясних вінків не клали вам,
Жалоби в горна не сурмили,
Не знати жонам і синам,
Де ваші сховані могили.

Прости їм Боже, як вони
Неправду чесними устами
Рекли в обладі сатани,
Що їх терпінь послабив
тами,
Але блаженний, вічний рай
Пошли тому, хто стрів
завзято
Льохів тортури, темні
вкрай,
І йшов під кулю, як на
свято.

О, душ могутні владарі!
Гряде пропам'ятна
заплата.
В обнятій радістю порі,
Коли сестра віднайде
брата,
Коли батьки зберуть синів,
Коли людьми назвуться
люди,
Висока слава щасних днів
Про вас ніколи не забуде!

У зацитованому перед хвилиною вірші сказав поет, що він не міг довше залишитися вірним гаслу „мистецтво для мистецтва" тоді, коли його кликали до бою і активного життя заковані в диби живі смолоскипи. Славутич — романтик героїзму, але героїзму спокійного й холодного. В перші роки своєї творчости він захоплювався неоклясицизмом і до деякої міри був із неоклясиками пов'язаний. Насправді важко його приділити до якогось одного літературного напряму. Поезія Славутича повна творчого динамізму й оптимізму, наснажена бойовим духом. Поет боровся колись у рядах повстанців, а коли минула війна й можливості зброєю інформувати чужинецький світ про наші права і змагання, то він узяв собі за зброю своє поетичне слово й науку й ними несе у світ правду про Україну. Він займається не тільки поезією, але працює теж у ділянках літературознавства й назвознавства. За свою поетичну творчість одержав уже чотири нагороди.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Олександра Ю. Копач

Послання реґентки Галицько-Волинської держави до нас

Про геройське життя української княгині розказує повість Івана Филипчака „Княгиня Романова". Не один з нас, зі старшого покоління, пригадує собі цей твір із своєї молодости. Стільки хвилювання і співчуття переживали ми з цією надзвичайною княгинею, дружиною Романа Великого, славного будівничого української держави з центром у Галичі.

Здавалось би, що ж, це тільки історія. Далекі часи по смерти великого володаря, що згинув ще молодий, повний сили, але підступно вбитий під Завихостом ворогом, якому (яка іронія!) допоміг закріпитися на Краківському престолі. Залишилася вдовою молода княгиня Анна з двома малолітніми синами, Данилом і Васильком.

Немає спокою у Галичині. Ворохобні бояри, деякі й свої князі, жадібні влади, території, з військом своїм і чужим ідуть на столицю, на Галич, проти реґентки та її вірних бояр. А там, і сусіди, князь Лєшко — вбивник і, другий „приятель", Андрій Угорський засилають сватів. З княжою рукою Анни, реґентки, легко приєднати нову територію для себе, через Русь стати славним і знаним у цілій Европі.

А що ж княгиня Анна? Її намовляють, переконують, мовляв, вона ж молода, вродлива, ніяк вести їй сумне, небезпечне життя. А діти? Нічого, підростуть, якийсь приділ отримають на широких просторах Русі-України. Вони і так малі дуже малі.

Бурхливими хвилями набігають конфлікти, болючими тернами на шляху життя виростають.

А що княгиня? Вона — реґентка! Вона — мати! Ні! Їй з ніким не в'язатись! Рішається. Одна в неї тільки провідна зоря, одна — зберегти державу, виховати діток своїх! Не зважає на скитання по своїй, а то й чужій землі. Що ж небезпеки, труди, коли ясніє і веде велика мета. Княгиня Анна готовиться, збирає сили. Треба опертися тільки на свої сили, на свій нарід. Виховує діток у витривалості, у змаганні до вершин. Вирощує любов у їхніх серцях, взаємну, до роду, до рідної землі.

Минають тяжкі змагання, труди, спливають і роки її життя. Настає хвилина рішаючого бою з наїздником. І... Перемога! Молоденький, князь Данило, у першій своїй битві, — переможець! Розбиті з'єднені сили угорсько-польські. Зійшла зоря великого володаря Русі-України — короля Данила!

Господь стократно поблагословив труд життя княгині Анни. А в нагороду вічну — перемінив це життя у послання до її народу на всі часи, тепер і до нас! До нас, тут, поза Україною, до матерів й батьків, щоб вирощували своїх дітей на добрих українців вірних законам Божим і Україні

Дивна книжка письменника Филипчака, сина Лемківщини. Книжка, що вперше вийшла друком у Коломиї 1927 року. Книжка дивна, не своїм зображенням, не своїми стилістичними засобами (хоч є чудові описи Сянока), вона дивна своїм посланням до нас, сучасних мамів, татів, вчителів, виховників. Це послання духове з XIII віку відчули фундатори другого видання в Америці, син автора д-р Борис Филипчак і його дружина, письменниця Ірина Дибко. І ми тут поза Україною приймім серцем це послання. І ми на широких шляхах скитальщини маємо діток, що не виростають у рідній батьківщині, і їм, за словами княгині Анни, не знайти „другого батька", другої батьківщини. Тож збережім у рідній мові дітей і внуків, в любові до Бога, до України. Нехай їм у житті ясніє велика мета — вільна Україна. І життя їхнє буде великим.

Книжку цю можна набути в українських книгарнях.

А. Власенко-Бойцун

ПАНОРАМА УКРАЇНИ 1984

VII.

Під сучасну пору давнє „місто Ярослава" перемінено на „Державний музей архітектури й історії" в 1934 р. (але запізно, щоб врятувати всі цінності надбані від одинадцятого століття, що їх занедбано і знищено в революційні та післяреволюційні роки) тепер дещо відреставровано та відновлено для туристичних цілей. Тепер весь комплекс займає п'ять гектарів у центрі старого Києва і поруч собору св. Софії і найвищої дзвіниці, високої на 76 метрів, перебудованої в роках 1699-1706 за гетьманату Івана Мазепи, має ще метрополітарну палату, манастирські келії колишню духовну семінарію та дві брами: південну з вежею, куди входиться і західню Заборовську браму. Для туристів відкритий лише собор.

У середині собору залишилась найменше знищеною запрестольна стіна що відразу чарує і приваблює туриста численними мозаїчними і фресковими фраґментами, (за довідником у середині собору 260 квадратних метрів мозаїки і три тисячі квадратних метрів фресок) над усім домінує мозаїчне відображення Христа-Пантократа та Божої Матері в золоті, перед якими стоять довго, зачаровані красою та захоплені технікою виконання — туристи. Прямо не всили відійняти очей від промінюючої краси Богоматері.

На бічних стінах знаходяться вмуровані портрети Ярослава Мудрого та його родини, а також і сцени із життя Київської Русі, з яких найкраща сцена ловів на медведя. У бічній наві показано нам великий саркофаг князя Ярослава Мудрого, що, мабуть, з огляду на тягар залишився ще там, бо в соборі св. Софії були теж поховані князі Всеволод Ярославич, Ростислав Всеволодович, Володимир Мономах і інші, а їх домовин не збережено.

Другий дорогий скарб історії й архітектури — це Києво-Печерська Лавра, що була нашим першим університетом, релігійним і культурним центром крізь віки. Тут в роках 1073-1089 побудовано Успенський собор, який своєю структурою і багатством мозаїки і фресків чарував усі покоління.

Але заки ми ввійшли до собору оглянули пам'ятник Богдана Хмельницького поставлений в 1888 році на згадку „соєдінєнія" роботи скульптура Й. М. Микешина. Тут в XI-XII століттях писали „Повість временних літ" — Нестор і Сильвестер, малювали ікони звісний майстер Аліпій, а в 1606 році засновано Києво-Печерську друкарню, в якій працювали: І Борецький, П. Беринда, Л. Зизаній, І. Галятовський та й інші вчені аж до 1918 року. Після революції почався наглий і жорстокий занепад Києво-Печерської Лаври, пряме руйнування і переслідування ченців.

У 1926 році Києво-Печерська Лавра стала також історичним музеєм, який під сучасну пору займає 28 гектарів землі та зберігає ще декілька старинних структур, що їх було понад сотню в XIX столітті. Залишилися ще церква св. Трійці, куди тепер входиться до музею, церква Всіх Святих і Спаса, дзвіниця та колишні будинки чернечих келій, але зруйновано найкращий Успенський собор, дорогоцінну пам'ятку з XI сторіччя, хоч і залишились фундаменти; знищено зовсім церкву св. Миколая, властиво великий Миколаївський собор, монументальну пам'ятку з часів гетьма Івана Мазепи, побудовану його власними грішми в козацькому стилі барокко й багато інших в часі Сталінсько-постишевського терору в тридцятих роках, після голодомору й нищення українських культурних надбань які теперішні ґіди, мабуть, не знаючи правди, приписують за інструкціями, німцям, подібно, як і всі інші злочини, скидаючи не лише Бабин Яр, але також і Катинь і всі доконані вбивства при віступі совєтської армії по в'язницях у 1941 році, на рахунок Гітлера.

А показують лише те, що їм дозволено. Отже в Києво-Печерській Лаврі, чи тепер музеєю показали нам ближчі і дальші поховання чи радше мощі ченців: ближчі печери — це поховання мерців із XУIII століття, до яких входиться через Хресто-Воздвиженську церкву; а до печер XIX століття через церкву Анно-Зачаття. Останні, (за інформаціями провідниці) положені вже під рікою Дніпром. Треба признати, що гроби впорядковані, деякі кістяки за склом, інші понакривані ризами, а обличчя каптурами, ще інші в довгих домовинах, а деякі в дуже коротких. На запитання однієї туристки, чому деякі домовини такі коротенькі, наша провідниця пояснила, що не всі монахи були завжди безгрішні, тому при похованні нижню-грішну частину тіла закопували на кладовищі, а горішню, в якій містилось добре серце й чиста душа, хоронено в печерах. Чи пояснення це вірне, чи безбожницька видумка — не знати. Хоч в чернецьких похованнях неприємний запах, але й кістяки і чернечі одяги варта оглянути.

Вийшовши з підземелля всі були щасливі, що могли віддихати свіжим повітрям і бачити гарно вдержаний парк і квіти. Їдучи автобусом до готелю, ми бачили довгу чергу по капусту, що її продавали на вільній площі, але чи була вона колгоспна, чи з присадибних городів ніхто не знав, та й не знала провідниця, що відповісти, коли її запитали, бо про капусту не було готових інструкцій.

Щойно другого дня показано нам ще незросійщений український Київ: пам'ятник Тараса Шевченка, чудовий бульвар Шевченка, яким ми переїхали і здалеку із автобуса будинок опери ім. Шевченка, яка була закрита, бо актори поїхали на ґастролі, переїхали ми попри університет, 100-річчя якого мали б відзначити в 1984 році. Вкінці завезли нас до музею Лесі Українки при вулиці Саксаганського 97, де проживала Леся з родиною в роках 1899-1910.

Музей складається з десяти кімнат естетично вдержаних: перша кімната — це фотографії й документи родини Косачів; у другій кімнаті зібрані докази про участь Лесі в літературному гуртку „Плеяда", що сприяв розвиткові української культури; третя і четверта кімнати вміщають матеріяли із життя і творчости поетеси; в інших кімнатах розміщені портрети, або їхні копії і фотографії пам'ятників Лесі Українки в цілому світі включно з фото-пам'ятником на Союзівці, але найцікавіша — це студія поетеси з письмовим столиком, над ним портрет Т. Шевченка, де Леся звичайно працювала. В музеї є також кільканадцять юних малюнків Лесі, бо поетка також любила малювати, про що я вперше довідалась. Загалом музей гарно вдержаний, цікавий і цінний, бо зберігає середовище й культуру, в яких жила та творила письменниця, одначе зовнішньо будинок дуже скромний.

(Продовження буде)

ТЕПЕРІШНЯ ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ МАЄ НА МЕТІ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ПРИДБАНИХ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО КІНЦЯ РОКУ НА СУМУ 5,000,000 ДОЛЯРІВ. ДОКЛАДІМ УСІХ ЗУСИЛЬ, ЩОБ ЦИМ ОРГАНІЗАЦІЙНИМ УСПІХОМ ГІДНО ВШАНУВАТИ СВІТЛИЙ 90-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ БАТЬКА-СОЮЗУ.

Жіночі серця відгукнулися...

(Подяка з Бразилії для Союзу Українок Америки)

„Коли темно, замість нарікати на темноту, краще засвітити світло" — це гарна засада розумного людського життя. І цю засаду взяла собі до серця Організація Союзу Українок Америки. **Замість лише говорити, дискутувати** про різні труднощі нашого народу, оплакувати його недолю, нарікати на лихі **часи й невідрадні** обставини нашого люду, розсіяного по світі, ці шляхетні українські жінки взялися до праці, про яку, може, багато читачів вже добре знають. Але часто добрі діла мало самі про себе славу голосять. І тому у цьому короткому дописі я хочу висловити мої думки, признання і подяку за цю їхню шляхетну акцію.

У Мейплвуді, Ню Джерзі, дивлячись на ряд майже однакових хатин обабіч вулиці Вілльям, мабуть ніхто не догадується, що в одній з цих хатин під числом 26, там у тишині б'ється українське серце кількох ідейних жінок, які тут часто сходяться, разом радяться, розмовляють і працюють, щоб принести допомогу для наших українських студентів і студенток у Бразилії та інших убогих країнах.

Цей дім належить панству Кравчуків, що проживають в ньому зі своїм молодим сином Мироном. Привітний дім, так, як привітна кожна українська хата. В маленькій кімнатці стоїть шафа з картотекою. Дивлюся на картотеку, переглядаю, а там — інформації, листи, знімки з учнів і учениць, приблизно вісімдесят відсотків яких відомі мені. Це — стипендисти й стипендистки, яких спонзорують наші добрі люди із багатших країн через Стипендійну Акцію СУА.

Направду зворушливо воно приїхати з далекої Бразилії, зайти в одну з хатин наших людей й побачити, що сотні наших українських дітей з Бразилії знайшли притулок тут у цій хатині й зазнають тут любови, опіки, допомоги від жертвенних жінок, що ділово зацікавилися потребами нашої студіюючої молоді в Бразилії. І тут довкола столика, в їдальні, засідають ці жінки й журяться допомогами, стипендіями для тієї молоді по бідніших країнах, що неспроможна своїми силами утримати себе під час студій.

Цю акцію спонзорства нашого дorosту в бідніших країнах, де закинула доля наш люд, СУА провадить вже від довгих років. Цю акцію розвинула та жертвенно провадила дев'ять років, до 1981 року, д-р Теодозія Савицька. Касиркою стипендій СУА була Ірина Кáнівська. В 1981 році Стипендійну Акцію СУА очолила Анна Кравчук. Від 1981 до 1983 року коли ця акція почала сильніше розвиватися, СУА виплатило 711 стипендій у сумі 118,912.04 долярів. Найбільша частина з того пішла до Бразилії, або точніше — спочатку майже все виключно йшло до Бразилії.

В 1984 році Стипендійна Акція лише до Бразилії виплатила вже разом 286 стипендій, посилаючи туди суму 52,400 долярів. Це пішло для різних студентів по середніх і вищих школах. Крім того, було ще в цьому році 34 стипендії до Арґентини й три до Риму (і це ще для двох учнів з Бразилії, що вчилися у Римі).

Зі стипендій до Бразилії найбільше припало для учениць Сестер Служебниць — 64 стипендії. Далі, для учениць Катехиток Серця Ісусового в Прудентополі й Понта Ґросі — 42 стипендії. 40 стипендій пішло для семінаристів Отців Василян у Куритибі. На учнів і учениць, що ними зайнялася і їх поручила Євгенія Бувкаловська Мазепа, пішло 33 стипендії. На руки Преосвященного Владики Єфрема Кривого пішло 23 стипендії для семінаристів з його семінарії і для інших учнів. Для учениць сестер Йосафаток було призначено 7 стипендій. На поручення і прохання оо. Петра Бельцара й Василя Зінька пішло 16 стипендій (кілька для Малої семінарії, а решта для інших студентів і студенток). А решта, понад шістдесят, просто на руки студентів по різних місцевостях Бразилії.

На XX Конвенції СУА в Ню Йорку цього року відділено Стипендійну Акцію СУА від референтури Суспільної опіки та створено Референтуру Стипендій, яку очолили Анна Кравчук з комісією у такому складі: Анна Кравчук — референтка; Таїса Турянська — касирка стипендій і член комісії; Віра Мицьо — стипендії до Европи і член комісії; Софія Андрушків — член комісії; Стипендійне бюро: Марійка Гивель, Ксеня Гапій та Марія Полянська.

Маючи нагоду зустінутися з цими панями 5-го вересня ц. р. у домі Анни Кравчук у Мейплвуді, куди завезла мене добра п-і Ольга Заремба, референтка Суспільної опіки округи Ню Джерзі, направду гарне й величне виніс я враження з тієї зустрічі з членами референтури стипендій. Це ідейні жінки, які не задовольняються своїм малим родинним колом, ані своєю місцевою спільнотою, але їхне серце лине далі, любить тих, які там далеко, поза морем, бажають науки, тужать за школою, але ні вони самі, ані їхні батьки не мають змоги оплатити студій. Ці пані з жертвою самих себе працюють безкорисно, сходяться у вільні від праці хвилини і тут у домі п-і Анни виконують величне діло милосердя, уможливлюючи вишкіл для сотень студентів.

Розмовляючи з ними, відчувається, що роблять вони це не з якоїсь іншої причини, а лише з ідеалу любови до своїх рідних, до народу, до убогої верстви нашої молоді. Вони, щоб вислати стипендію для потребуючого студента чи студентки, вимагають інформацій, листа від заінтересованих і поручення від відповідальних осіб, що згадані студенти направду потребують допомогу. І мають повне довір'я до тих, що їм студентів поручають, так що досі ще не відмовили ані одної допомоги для потребуючих, для української дитини, що там у бідніших країнах хотіла науки, але не мала фінансової змоги оплатити свої студії.

Може, в минулому не всі ті діти пішли до вищої школи й може не всі теперішні стипендисти підуть. Одначе, вони вийдуть зі школи з якимось знанням і з любов'ю до свого рідного, бож свідомі, що з допомогою для них від українських родин Америки, Канади чи Австралії, приходить також і любов своїх дітей з-поза моря і з тим заохота до науки й до всього рідного. Сподіваємося, що таки велика частина тих студентів і студенток таки в майбутньому напевно стануть у ряди нашої інтеліґенції і своєю працею покращають життя для своїх громад і піднесуть українське ім'я. Що виховаємо тепер, то будемо мати в майбутності, — каже Анна Кравчук.

Довідався я з їхнього короткого пояснення, як то вони знаходять спонзорів для тих студентів: самі відвідують наші заможні родини і заохочують їх до пожертв на цю ціль і висилають заклики до округ та відділів СУА в ЗСА та в Австралії, подаючи, скільки їм потрібно спонзорів. І завсіди порівняно легко вдається знайти добрі серця серед наших людей, які голосяться спонзорувати одного або більше студентів. Деякі навіть зголошуються до спонзорства більшого числа. Наприклад, Микола Бойчук з Ню Джерзі взяв на себе спонзорство 30-ох студентів.

Я ніким не був уповноважений, щоб займати слово в імені тих наших щасливців у Бразилії, що мають таку гарну допомогу від цієї організації. Одначе, я не маю найменшого сумніву, що всі студенти й студентки, а з ними організації, інститути, згромадження і Чин Василіян хотіли б прилюдно в пресі висловити признання і подяку за ту допомогу так для Стипендійної Акції СУА, як і для шановних добродіїв-жертводавців, що своїми датками підтримують нашу шкільну молодь у Бразилії.

Вся ця шляхетна акція добрих людей доказує, що наш народ у різні способи, а тут конкретно через Організацію СУА не лише бачить недостатки й потреби й їх оплакує, але тим потребам іде ділом на допомогу. Або, іншими словами, своїми працями вони засвідчують світло добрих діл, замість нарікати, що темно, спомагають жертвами, замість лише словом боліти над недолею нещасних і убогих дітей народу.

Отець Т. Залуцький, ЧСВВ

З ІНШОЇ РОДИНИ

У моїй статті „70-річчя першого бою УСС в Карпатах" („Свобода" ч. 169 з 5-го вересня 1984 року, я написав, що Омелян Кучерішка, член 1-ої сотні Василя Дідушка, проживав в Тернополі на Оболонні. Одначе після зауваження одного тернопільського земляка виявилося, що він походив з іншої родини, яка проживала на Замонастирській вул. напроти Свято-Успенської церкви. **Його рідна сестра вийшла заміж за проф. Павла Дякова.**

Б. Остап'юк

„Музичний..."

(Продовження зі стор. 2-ої)

кальної програми був у вмілому супроводі симфонічної оркестри міста Фейрфаксу під керівництвом її музичного керівника і диригента Вілляма Гадсона.

Було ясно, що програма концерту була створена так, щоб викликати глибокі почуття української національної гордости і вона чудово досягла цього задуму відпочатку — докінця. Але це було багато, багато більше ніж концерт національної данини; — це була також промовиста заява рішучости і палкого ляменту за справедливість, що було найбільш доречним доповненням до протестаційного маршу до совєтського посольства, який відбувся на початку дня. Те, що ноги і плякати проклямували коло совєтського посольства на 16-ій і К. вулицях було ще виразніше і зворушливіше висловлено палким і щирим виконанням української поезії і музики, які звучали у всіх кутках концертової залі.

Основна частина програми концерту складалася з творів на слова високошанованого і рідного поета — Тараса Шевченка. Починаючи від „Заповіту" (неофіційного національного гимну українців) і кінчаючи наддатком, бойовим гимном (в якому до оркестри і хору долучилися чотирнадцять молодих бандуристів), виконавці створили пробуджуючий і захоплюючий настрій, який ніколи не слабшав і зривав слухачів на ноги декілька разів.

Навіть неукраїнська частина програми, арія і дует з опери „Набукко" і „Аіда" Верді висловили очевидну доречність до вимоги національного визнання, що було темою діяльности на протязі цілого дня. У виконанні цих творів заслуговує на особливу увагу драматична і вокальна сила Ренати Бабак, які в минулому дали їй заслужене становище у Большому оперному театрі. На цьому концерті вони були очевидні. Її виконання „Тополі" П. Майбороди і Кропивницького „Соловейко" були абсолютними самоцвітами народної щирости переплетеними подвигами емоційної і технічної жвавости.

Поруч з хвилюючою наявністю Бабак, Андрій Добрянський виглядав навдивовижу вимушеним і байдужим в уривках з опери Данькевича „Богдан Хмельницький". Але, коли він в долучився до Бабак в дуеті „О небо! Мій батько!" з опери „Аіда", здавалося, що він трохи схопив її інтенсивности і висловив повне вокальне багатство, яке він так добре використовує у своїй праці в Метрополітальній опері.

Мабуть, що найбільш емоційними вершинами дня був виступ хору „Думка". Не дивлячись на кострубаті один-два краї, причиною чого була неспроможність достатньої кількости репетицій з оркестрою, співаки хору висловили правдивий голос усіх присутніх і зробили це з технічною вмілістю, простором і динамічним діяпазоном і красою і глибиною тону, який є унікальний для слов'янських голосів. В їхньому різновидному репертуарі найбільш імпресивними були „Туман хвилями лягає" з Лисенкової опери „Утоплена" і Давидовського кантата „Україна". В їхніх чудових народних костюмах і в похвалі-гідному акомпаньяменті диригента Гадсона і його оркестри хор „Думка" дав багато розкішних моментів у величному українському музичному фестивалі, який буде жити в пам'яті слухачів надовго.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ
у щоденнику „Свобода" та у "Ukrainian Weekly"

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 інч через одну шпальту —
за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки .... $ 6.00

1 інч через одну шпальту —
за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) $10.00

Оголошення на 8 шпальт, без огляду на їх зміст по $10.00
за кожний інч (1 інч х 8 шпальт)

Якщо до оголошення включається знімку — коштуватиме додатково:

Фоторепродукція на одну шпальту .... $ 8.00
Фоторепродукція на дві шпальти $10.00
Фоторепродукція на три шпальти $12.00

Оголошення на чергове число мусить вплинути до Адміністрації 2 дні перед появою числа.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ТИЖНЕВИКУ UKRAINIAN WEEKLY (НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ)

1 інч через одну шпальту —
за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки .... $ 6.00

1 інч через одну шпальту —
за праватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів, і т. д.) $10.00

Оголошення на чергове, недільне видання, мусить вплинути до Адміністрації до ПОНЕДІЛКА.

Телефонічно оголошень НЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ, тільки у наглих випадках.

Посвідки заплачених рахунків за оголошення висилаємо тільки на спеціяльне прохання.